

Дивись Свої (<https://www.youtube.com/channel/UCcU-160KSgmr1pC5QNhhpSQ>)

Історії

Цей музей в Маріуполі розбомбили. Картини Куїнджі просто викрали та вивезли в Росію

Катерина КАЛЮЖНА, [journalist](https://www.instagram.com/svoicity/) (articles/author/1635)

22 серпня 2022 17:34

Свої в соцмережах

f (https://www.facebook.com/svoicity/?modal=admin_todo_tour)

i (<https://www.instagram.com/svoi.city/>)

В Маріупольському краєзнавчому музеї зберігалися оригінали картин Куїнджі та Айвазовського, унікальні ікони та предмети, що мають історичну цінність. Колекції збирали роками цілі покоління. Але російські окупанти нещадно розбомбили історичні будівлі. А експонати, що вціліли, наразі вивозять в окупований Донецьк.

Найбільший музей на Донеччині

Олександр Горе працював завідувачем відділу науково-просвітницької роботи в Маріупольському краєзнавчому музеї. Туди входили дві філії – Художній музей імені Архипа Куїнджі та Музей народного побуту. Всі вони були розташовані на вулиці Георгіївській.

«Краєзнавчий музей вважався найстарішим в Донецькій області. Його відкрили в 1920 році в будівлі, яку, за непідтвердженою інформацією, проектував відомий архітектор Віктор Нільсен».

Сам музей розвивався досить стрімко. Особливо в 20-30-ті роки минулого століття.

Реклама

«В період 30-50-х років він був обласним Сталінським музеєм (за приналежністю до області). З того періоду, окрім наукових робіт, активно розвивалися археологічні дослідження області, а також створювалися заповідні зони Донеччини».

Художній музей ім. Архипа Куїнджі

Автор: з архіву Олександра

В музеї зберігалися багато експонатів. Серед одних з найстаріших – вирізка, яку знайшли під час будівництва Азовсталі. Вона перепадає на період неоліту і було унікальною для України.

«Саме минуле сторіччя ознаменоване багатьма знахідками. В той період тривало велике будівництво, тому археологи знаходили унікальні речі, які лишили наші пращури. Окрім цього, досліджувалися кургани».

Якщо говорити про останні роки, то Краєзнавчий музей активно співпрацював з іншими регіональними закладами та допоміг у розвитку Музею історії та культури греків Приазов'я в селищі Сартана.

«З 2014 року заклад був найкрупнішим в усій Донецькій області. Його фонди склали близько 60 тисяч експонатів. На другому та третьому поверхах були експозиційні зали».

Реклама

Відвідувачів зустрічали експозиції відділу природи, археології, давньої та сучасної історії. Музей мав велику кількість експонатів – все це стосувалося історії Маріуполя та регіону. Також була колекція середньовічних половецьких скульптур. На третьому поверсі розміщувалися художні фонди музею.

Відділ історії

Автор: з архіву Олександра

Частина фонду знаходилася в експозиції Художнього музею імені Архипа Куїнджі. Там же експонувалися оригінали робіт художника.

«На першому поверсі знаходилися копії робіт художника. Їх створювали сучасні українські митці. Також там були оригінали картин учнів та друзів Куїнджі – Айвазовського, Дубовського, Калмикова».

В музеї завжди проходили виставки сучасних художників. Вони були представлені на другому поверсі.

Загалом музеї працювало трохи більше 50-ти людей, включаючи і наукових співробітників.

Реклама

Ми мали багато планів. На цей рік стояло питання ремонту та реекспозиції. Були великі надії, проекти. Але у лютого все перекреслили росіяни

Цинічно вкрали

Коли почалося повномасштабне вторгнення, всі експонати знаходилися в музеї.

«Я не можу точно сказати, чому їх не вивезли. Скоріш за все, тут зіграли роль декілька факторів. По-перше, ми не допускали навіть думки, що все заїде настільки далеко. А по-друге, коли зрозуміли, що росіяни нещадно нищать місто, вже просто не встигли».

Олександр був в Маріуполі до квітня. Коли обстріли втихали, декілька разів приходив до музею.

«На той момент будівля була цілою, але поруч вже були влучання снарядів. Зайти всередину я не міг. Коли почалися бої безпосередньо поблизу музею, прийти туди я не міг. Про те, що його зруйнували, дізнався лише, коли виїхав».

Коли Олександр вдалося вибратися з окупації, з новин він дізнався, що залишки експонатів, які вціліли в музеї, російські окупанти вивезли з Маріуполя.

Фасад Краснавчого музею до вторгнення

Автор: з архіву Олександра

Будівля музею після приходу окупантів

Автор: з архіву Олександра

«Перші такі репортажі я побачив в російських медіа. Там розповідали, що картини та експонати вивозять до окупованого Донецька. Я не знаю, чи все тепер там. Більше ніякої інформації не отримував».

Відомо, що з музеїв Маріуполя окупанти вивезли оригінали трьох картин Архипа Куїнджі, оригінал картини Івана Айвазовського, два оригінали картини Миколи Дубовського, оригінал Григорія Калмикова з портретом Куїнджі, бюст Архипа Куїнджі роботи скульптора Беклемишева та три ікони — Ісус Христос Вседержитель, Богоматір з немовлям, Іоан Хреститель. У пропагандистських сюжетах ці експонати окупантам передає сама директорка музею Наталя Капусникова.

Автор: Скріншот відео

Автор: Скріншот відео

Якщо казати про фінансові збитки, то наразі точну суму від втрат назвати нереально. Лише художніх картин було близько двох тисяч. Тільки одну з робіт Куїнди "Червоний захід сонця" оцінюють у 700 тисяч доларів страхової вартості.

«Музей дуже постраждав. Будівля горіла. Що саме забрали окупанти — теж поки неясно. Нам відомо про картини та старовинні ікони, які вивезли з Художнього музею. Але ж ще багато старих книг у бібліотеці та інших експонатів були у підвалі. Він вцілів».

Олександр каже: найстрашніше, що росіяни вкрали у мариупольців, — історію міста та краю.

У нас були значущі колекції, які по крупичях збирали працівники, археологи, небайдужі люди. А тепер цього немає. І це найстрашніше. Вони позбавили нас минулого, без якого важко будувати майбутнє

Попри втрати, працівники музею знаходять в собі сили працювати далі. Зараз перед ними стоять великі виклики по відродженню історії Маріуполя.

«Разом з департаментом культури міськради розглядаємо варіант відкриття Маріупольського музею в іншому місті. Де саме — поки невідомо, ведуться перемовини. Але ми розуміємо, що мусимо продовжити працювати і обов'язково повернемо нашу культурну спадщину».

Навчися жити без мене. Неймовірна історія мариупольця Микити Жердева з «Азову» (</articles/229384/azovec-mikita-zherdev>)

Розкидані містом кінцівки людей — не найстрашніше. Історія виживання Насті у блокадному Маріуполі (</articles/231356/v-mariupoli-vsuydi-rozkidani-lyudski-kincivki>)

Зашивала рани при свічках. Лікарка з Маріуполя допомагала вижити землякам у сховищі філармонії (</articles/225920/likarka-z-mariupolya-dopomagala-vizhiti-zemlyakam-u-shovischi-filarmonii>)

Дивіться Свої у YouTube